JUSTIITS- JA DIGIMINISTEERIUM

Riigikogu
riigikogu@riigikogu.ee

Teie 21.10.2026 nr 2-3/15-615 , 7-1.2/26-02114-2

Meie 11.11.2026 nr 4-1/7652

Vastus Riigikogu liikme kirjalikule küsimusele (KK 615)

Austatud Riigikogu esimees

Edastan vastused Eesti Mälu Instituudi ja Patarei kommunismikuritegude muuseumi 2027. aasta rahastamist käsitlevatele kirjalikele küsimustele.

Kui suur summa on 2027. aasta riigieelarve eelnõus kavandatud Eesti Mälu Instituudi rahastamiseks? Palun eristada instituudi tegevustoetust ning Patarei kommunismikuritegude muuseumi ekspositsiooni väljaehitamiseks mõeldud investeeringuid.

Eesti Mälu Instituudile 2027. aastaks eraldatava toetuse suurust ei ole veel täies ulatuses otsustatud, kuna seda ei võimalda uuenenud riigieelarvereeglid. Seega saab riigieelarve seaduses sätestatud riigisiseste toetuste andmise korra muutumise tõttu Eesti Mälu Instituudile edaspidi anda projektitoetust, mitte tegevustoetust (vt § 53^1 ja § 53^2). Mõistan, et selline muudatus võib tekitada ebakindlust, kuid see puudutab kõiki seni tegevustoetust saanud igati auväärseid ja vajalikke eraõiguslikke ettevõtmisi.

Alates 2026. aastast on Justiits- ja Digiministeeriumil (JDM) lisandunud kohustus katta muuseumi kinnisvarakulud, milleks ei ole riigieelarvest täiendavaid vahendeid eraldatud. Muuseumi kinnisvarakulud on 2027. aastal ligikaudu üks miljon eurot.

Täiendavate summade eraldamine otsustatakse projektitoetuse taotluse läbivaatamisel.

Kui palju jääb Eesti Mälu Instituudil 2027. aastaks taotletud 2 420 000 eurost puudu? Palun esitada eraldi puudujääk tegevuskulude katmisel ja muuseumi ekspositsiooni väljaehitamisel.

2027. aasta riigieelarve eelnõus on mäluorganisatsioonide toetusteks ja muudeks justiitsvaldkonna toetusteks kavandatud kokku 2 139 000 eurot. Eesti Mälu Instituuti toetame 2027. aastal ühe miljoni euroga läbi kinnisvarakulude katmise. Täiendavad summad selguvad projektitaotluse menetlemise käigus. Toetuste andmise tingimused ja kord kehtestatakse ministri määrusega, mille eelnõu on just jõudnud tagasi Rahandusministeeriumi kooskõlastusringilt.

Kas Justiits- ja Digiministeerium on hinnanud, kuidas kavandatud rahastamine võimaldab täita valitsuse 28. aprilli 2018. aasta otsust rajada Patareisse kommunismikuritegude muuseum ja uurimiskeskus? Kas kavandatud rahastusega on võimalik muuseum avada, säilitades ühtlasi Eesti Mälu Instituudi senise teadustegevuse?

JDM on rahastanud kogu muuseumi ettevalmistust 2026. aastal kokku üle kolme miljoni euro, sh tegevustoetuseks pea miljon eurot ning hoone kasutuselevõtuks vajalikke investeeringuid ja kinnisvarakulu umbes kaks miljon eurot (täpne summa selgub aasta lõpuks). Lisaks on aastatel 2023–2026 instituut saanud kasutada 1 200 000 eurot muuseumi ekspositsiooni hankimiseks. Varem Riigi Kinnisvara AS-iga sõlmitud rendileping ligikaudu 5000 m² pinna kasutamiseks on praeguseks toonud JDM-i eelarvesse lisakulu, ilma et sellega oleksid kaasnenud eelarvevahendid. Võrdluseks võib tuua, et Eesti Rahva Muuseumi ekspositsioonipind on ligikaudu 6000 m², seega on tegemist võrreldava suurusjärguga.
Kahtlemata töötame selle nimel, et seatud eesmärk saaks täidetud.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Liisa-Ly Pakosta
justiits- ja digiminister